

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.02.2018, sp. zn. 8 Tdo 36/2018, ECLI:CZ:NS:2018:8.TDO.36.2018.1

Číslo: 14/2019

Právní věta: Skutečnost, že pachatel použil k nátlaku mobilní telefon a působil na vůli jiného zasláním krátkých textových zpráv (SMS), v nichž vyjádřil svůj nátlak na něj, resp. formuloval výhrůžky, nebrání závěru o naplnění objektivní stránky trestného činu vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku. Není vyloučeno, aby tímto jednáním byly výhrůžky pachatelem zasílány poškozenému s cílem donutit jej, aby podle požadavků pachatele něco konal, opomenul nebo trpěl. Pro takový závěr je rozhodné, že podle obsahu SMS je dostatečně zřejmý a jasný jak záměr pachatele, tak i povaha a vážnost výhrůžek, jakož i obsah toho, k čemu poškozeného nutí.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.02.2018

Spisová značka: 8 Tdo 36/2018

Číslo rozhodnutí: 14

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vydírání

Předpisy: § 175 odst. 1 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněné M. M. proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 8. 2017, sp. zn. 6 To 265/2017, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Okresního soudu v Bruntále pod sp. zn. 66 T 53/2017.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Bruntále ze dne 6. 6. 2017, sp. zn. 66 T 53/2017, byla obviněná M. M. uznána vinou zločinem vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. e) tr. zákoníku, kterého se dopustila skutkem popsáním tak, že poté, co bylo dne 17. 7. 2016 policejním komisařem příslušné složky Policie České republiky, Krajského ředitelství Moravskoslezského kraje, pod sp. zn. KRPT-91238/TČ-2016-070181 zahájeno trestní stíhání podezřelých D. M. a M. F. pro zločin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 4 písm. c) tr. zákoníku, které nebylo ukončeno, obviněná, která je manželkou D. M. a byla si vědoma toho, že v dané věci vystupuje jako svědek M. P., zástupce poškozené obchodní společnosti A. O., s. r. o., v jejímž areálu došlo k opakovaným krádežím výrobního materiálu, přičemž tento svědek byl předvolán policejním orgánem, aby ve věci svědčil,

mu zaslala v úmyslu jej zastrašit, a ovlivnit tak jeho výpověď před orgány činnými v trestním řízení, na jeho mobilní telefon zn. Samsung Galaxy S2 v níže uvedených dnech krátké textové zprávy (dále též ve zkratce „SMS“), a to prostřednictvím webového SMS portálu provozovaného obchodní společností I. M., s. r. o., z IP adresy xxxx, přičemž SMS se na jeho mobilním telefonu zobrazila jako odeslaná z telefonního čísla 732 ..., a to dne 9. 8. 2016 v době mezi 07.49 a 07.50 hodin, v níž obviněná uvedla: „Kopie sesitu ze starozitne skrine ma HK. Upravovane uc zaverky a další pikantni data. Staci objasnit. Vem si znovu kalkulacku, prepocitej a vaz slova“, a dále z telefonního čísla 704 ... dne 15. 8. 2016 v následující SMS:

- v 11.10 hodin, v níž obviněná uvedla: „Pochopil jsi vaznost situace? Kopii slozky obdrzel clovek z FU s patricnyma vzorcema pro objasneni. Tentokrat zduvodneni o vyrobní nepřesnosti neprojde“,
- v 11.22 hodin, v níž obviněná uvedla: „Jedna se o mnoha milionovy danovy unik. Falsovani uzaverek atd. Dej skodu dolu pod pul mega nebo se rozpouta peklo“,
- v 11.28 hodin, v níž obviněná uvedla: „Tvuj vyslech na fu moc pobavil, jak si se udal. I ta zmije co si hrejes u sebe co za prachy udela vse a na tvoji kopirce“.

2. Za tento zločin odsoudil soud prvního stupně obviněnou podle § 175 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 2 roků a 9 měsíců, jehož výkon jí podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání 3 roků.

3. Proti tomuto rozsudku soudu prvního stupně podala obviněná odvolání, které Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 25. 8. 2017, sp. zn. 6 To 265/2017, podle § 256 tr. ř. zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Citované usnesení odvolacího soudu napadla obviněná prostřednictvím obhájkyne z důvodů podle § 265b odst. 1 písm. a), g), l) tr. ř. dovoláním. Pokud jde o důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř., obviněná nezpochybňovala existenci SMS ani správnost skutkových zjištění, ale z důkazů podle ní nevyplývá, že by spáchala čin právě ona. Vytýkaný nedostatek právního posouzení spatřovala obviněná v tom, že znění SMS popsané ve výrokové části v rozsudku soudu prvního stupně není dostačující pro závěr o naplnění objektivní stránky zločinu vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. e) tr. zákoníku. Podle obviněné se odvolací soud dostatečně nevypořádal s námitkami uplatněnými v jí podaném odvolání, ale jen stručně odkázal na správnost skutkových závěrů učiněných soudem prvního stupně, a rovněž nereagoval dostatečně ani na její obhajobu.

5. Prostřednictvím důvodu podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. obviněná namítla nesprávné obsazení senátu č. 6 To Krajského soudu v Ostravě, který rozhodoval v její věci a do něhož jsou zařazeni čtyři soudci, z nichž sestavuje tříčlenný senát předseda senátu. Proto obviněná závěrem svého dovolání navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě a aby mu podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal věc k novému projednání a rozhodnutí.

6. Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření k podanému dovolání poukázal na to, že výhrady obviněné nenaplnují dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. Pokud jde o důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., podle státního zástupce odeslané SMS obsahovaly pohrůzku jiné těžké újmy s ohledem na dopady šetření finančního úřadu ve vztahu k poškozenému. Státní zástupce zdůraznil komplexní posouzení obsahu všech SMS citovaných v popisu skutkových zjištění, která odpovídají všem znakům zločinu vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. e) tr. zákoníku. Proto navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl dovolání obviněné jako zjevně neopodstatněné.

III.

Přípustnost dovolání

7. Nejvyšší soud shledal, že dovolání směřuje proti rozhodnutí, jímž byl zamítnut řádný opravný prostředek, a proto je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., bylo podáno obviněnou, a tedy osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], která tak učinila včas a u soudu prvního stupně, jenž v této věci rozhodl (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.).

8. Při splnění těchto základních formálních podmínek Nejvyšší soud posuzoval, zda uplatněné dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. a), g) a l) tr. ř. byly naplněny, či nikoli. Přitom dospěl k následujícím závěrům.

IV.

Důvodnost dovolání

14. Nejvyšší soud se především podrobně vypořádal s námitkami obviněné M. M., které podle jejího mínění odůvodňovaly existenci důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. Po přezkoumání způsobu přidělování věcí do vícečlenných senátů trestního úseku Krajského soudu v Ostravě neshledal takové vady, které by mohly zakládat pochybnost o tom, že senát, který rozhodoval v dané trestní věci, byl soudem, který nebyl náležitě obsazen.

15. S odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obviněná zpochybňovala naplnění znaků zločinu vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. e) tr. zákoníku, protože podle ní znění odeslaných krátkých textových zpráv (SMS), popsané ve výrokové části v rozsudku soudu prvního stupně, není dostačující pro uvedenou právní kvalifikaci. Tyto námitky obviněné odpovídají dikci uplatněného dovolacího důvodu, jehož prostřednictvím lze vytýkat napadeným rozhodnutím nesprávnost použité právní kvalifikace nebo jiné nesprávné právní posouzení skutku.

16. Obviněná vytýkala soudům nižších stupňů nesprávnost použité právní kvalifikace, protože zpochybnila naplnění objektivní stránky skutkové podstaty zločinu vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. e) tr. zákoníku. Nejvyšší soud proto posuzoval opodstatněnost této hmotněprávní námítky, ovšem soudy obou stupňů se v přezkoumávaných rozhodnutích v potřebné míře vypořádaly se zmíněnou právní kvalifikací skutku. Zejména soud prvního stupně v odůvodnění svého rozsudku vysvětlil, že obviněnou zaslané SMS časově spadají do období, kdy bylo vedeno trestní stíhání proti jejímu manželovi, v němž M. P. jako zástupce poškozeného opakovaně podával vysvětlení a posléze vypovídal v procesním postavení svědka. Zabývaly se obsahem a smyslem SMS, jež obviněná odesílala z mobilních telefonů uvedených telefonních čísel. Přes jejich jednoduchý a zčásti i kusý text soudy z dokazování dovodily s ohledem na zjištěné souvislosti, že zmíněné zprávy obsahovaly pohrůžku iniciováním finanční kontroly ze strany finančního úřadu, a to na základě oznámení vykonstruovaných daňových úniků a falšovaného účetnictví. Jak vyplývá z obsahu odeslaných SMS, obviněná hodlala uskutečnit shora zmíněné výhrůžky, jestliže poškozený M. P. ve své svědecké výpovědi neupraví údaj o výši škody, která mu, resp. obchodní společnosti A. O., s. r. o., měla být způsobena jednáním trestně stíhaného manžela obviněné D. M. krádežemi, jichž se dopouštěl vůči obchodní společnosti A. O., s. r. o. Obviněná požadovala, aby M. P. ve své výpovědi snížil alespoň o 500 000 Kč („půl mega“) výši způsobené škody, nebo „se rozpoutá peklo“. Správnost uvedených právních závěrů potvrdil ve svém usnesení i odvolací soud.

17. Nejvyšší soud neshledal podstatné nedostatky v uvedených závěrech soudů obou nižších stupňů, protože skutečnosti popsané ve výrokové části odsuzujícího rozsudku svědčí o správnosti právního posouzení skutku, a tím i o naplnění všech znaků zločinu vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. e) tr. zákoníku, kterého se dopustí ten, kdo jiného násilím, pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl, spáchá-li takový čin na svědkovi, znalci nebo

tlumočníkovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti.

18. Jestliže obviněná shledávala nesprávnost uvedeného právního posouzení v nenaplnění objektivní stránky skutkové podstaty daného zločinu, je nutné připomenout, že ta spočívá v jednání, jímž pachatel nutí jiného k tomu, aby něco konal, opominul nebo trpěl, a to násilím, pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy. Je tedy zřejmé, že prostředkem nátlaku na vůli poškozeného jsou násilí, pohrůžka násilím nebo pohrůžka jinou těžkou újmou a pachatel jimi působí na poškozeného, aby si vynutil z jeho strany takové chování, jímž by pachatel dosáhl cíle, k němuž směřuje. Takové působení však musí být adresováno poškozenému a ten je musí vnímat. Pokud jde o prostředky, jež k tomu pachatel zvolí, nejsou předepsány a může jít o formu ústní, písemnou, nebo dokonce tak může činit i tím, že pohrůžku nesdělil poškozenému přímo, ale oznámil mu ji prostřednictvím třetí osoby (viz rozhodnutí uveřejněné pod č. 50/2009 Sb. rozh. tr.).

19. Ani skutečnost, že obviněná M. M. použila k nátlaku na svědka M. P. mobilní telefon a působila na jeho vůli zasláním krátkých textových zpráv (SMS), v nichž vyjádřila svůj nátlak na něj, resp. formulovala výhrůžky, nebrání závěru o naplnění objektivní stránky trestného činu vydírání. Přestože jde o písemnou formu učiněnou prostřednictvím komunikačního přístroje, který je k tomu účelu určen, není vyloučeno, aby jeho prostřednictvím pachatel zasílal své výhrůžky poškozenému s cílem donutit jej, aby podle požadavků pachatele něco konal, opomenul nebo trpěl, a to v nich vyjádřenou pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy. Přitom obviněná znala číslo mobilního telefonu poškozeného a na něj mu zaslala výhrůžné SMS, z jejichž obsahu jsou dostatečně zřejmé a jasné jak záměr obviněné, tak i povaha výhrůžek, stejně jako obsah toho, k čemu poškozeného nutila.

20. K povaze použité pohrůžky v přezkoumávané věci je třeba uvést, že obviněná formulovala všechny čtyři SMS, i přes jejich stručnost, se znalostí všech potřebných souvislostí zcela srozumitelně a v kontextu s tím, o jaké výhrůžky šlo a k čemu směřovaly. Právě tyto vzájemné vazby soudy obou stupňů zcela správně posuzovaly ve vztahu k trestnímu stíhání manžela obviněné, které bylo vedeno pro trestnou činnost, již se dopustil na úkor obchodní společnosti, jejímž představitelem byl adresát odeslaných SMS, tj. poškozený M. P., který měl v uvedeném trestním řízení pozici svědka. Důvodem nátlaku obviněné vůči němu bylo, aby změnil svou výpověď v tomto řízení, a to ve prospěch jejího manžela tak, aby jím způsobená škoda mohla být snížena pod hranici 500 000 Kč („půl mega“), což by ve výsledku znamenalo nepoužití ustanovení § 205 odst. 4 tr. zákoníku, pro jehož naplnění byl stíhán, ale případně možnost nižší právní kvalifikace s mírnější trestní sazbou. Slovní obraty, které obviněná použila, odpovídají těmto skutečnostem a soudy je ve svých závěrech zcela logicky vyjádřily a podaly k nim potřebné a dostatečné vysvětlení, jež plně koresponduje s obsahem spisu.

21. Pokud jde o obsahovou stránku pohrůžek použitých obviněnou, ty vyjadřují povahu hrozby na právech či dobré pověsti, protože obviněná jimi hrozila, že s ohledem na konkrétní skutečnosti (listinné materiály ve skříni apod.) zajistí, že bude na poškozenou obchodní společnost podáno u správce daně oznámení (zřejmě nepravdivé) pro daňové úniky. Takové pohrůžky soudy v souladu s povahou možných problémů, které by nastaly pro dotčenou obchodní společnost zejména v podobě nutnosti prokazovat neoprávněnost zmíněného udání a vystavení riziku poškození své cti a dobré pověsti, považovaly za hrozbu těžkou újmou ve smyslu § 175 odst. 1 tr. zákoníku (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 6. 2011, sp. zn. [8 Tdo 612/2011](#)). Je přitom nerozhodné, zda se poškozený dopustil trestné činnosti, jejímž oznámením se hrozí, či nikoli (viz rozhodnutí uveřejněná pod č. 27/1982 a č. 23/2010 Sb. rozh. tr.), ale podstatné je, že šlo o neoprávněné jednání. I v případě, kdyby byla obviněná přesvědčena o správnosti a důvodnosti oznámení tvrzeného jednání, jímž hrozila, nemůže být toto jednání prostředkem k tomu, aby na poškozeném vynucovala, aby něco konal, opomenul nebo trpěl.

22. Ze všech uvedených důvodů nemá Nejvyšší soud pochybnosti o tom, že obviněná M. M. činem,

jenž jí byl kladen za vinu, naplnila po objektivní stránce znaky zločinu vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. e) tr. zákoníku. Pokud jde o tuto kvalifikovanou skutkovou podstatu, k jejímuž naplnění obviněná nevznesla žádné výhrady, podmínkou trestnosti jednání pachatele podle § 175 odst. 2 písm. e) tr. zákoníku je, že vydírání bylo spácháno na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi z pohnutky zde uvedené, tj. v souvislosti s výkonem jejich povinnosti. Postačí jakákoli, byť vzdálená souvislost. V posuzované věci šlo o to, aby svědek M. P. nevypovídal proti manželovi obviněné v trestním řízení vedeném proti němu. Z hlediska zavinění ve smyslu § 17 písm. b) tr. zákoníku obviněná věděla o těchto okolnostech, a to jak o spáchání činu na svědkovi, tak o spáchání v souvislosti s výkonem jeho povinnosti svědka (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1755).

23. Posuzovaný skutek spáchaný obviněnou tedy vykazuje všechny znaky skutkové podstaty zločinu vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. e) tr. zákoníku, jak správně shledaly soudy nižších stupňů. Nejvyšší soud proto podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl dovolání obviněné jako zjevně neopodstatněné.